

Pompeji

*Egy eltemetett város történelme,
mindennapi élete és művészete*

Alexandra Kiadó, 2005

A száraz tények a Britannica Hungaricából, a legjobb angol nyelvű enciklopédia magyar változatából: „Pompeji, ókori nevén Pompeii, romváros Nápolytól dél-nyugatra, a Vezúv közelében. Ős-kori lávafolyam alkotta földnyelvre épült. Herculaneum (ma Ercolano) és Stabiae (ma Castellamare) városokkal együtt a Vezúv kitörése pusztította el 79-ben. A vulkáni hamu által megőrzött maradványok a görög-római világ hétköznapijainak egyedülállóan értékes dokumentumai.” Döbbenetesen igaz Goethe itt idézett mondata: „Az emberiség történetében egyetlen szerencsétlenség sem szolgált oly mértékben az utókor javára, mint Pompeji katasztrófája”.

Ó igen, Pompejít a reá zuhanó brutális pusztítás tette örökkön élővé, és mi ennek köszönhetjük, hogy páratlanul teljes, a napi életvitel amúgy gyorsan elhomályosuló részleteiben gazdag képet kapunk az érett Római Birodalom egy hajdani jómódú városának életéről. A Vezúv kitörése Pompejiben kimerevítette a pillanatot, megállította az időnek az elmúlt korok emlékeit felfaló folyását. Ez

teszi Pompejít a régészek paradicsomává, a turisták egyik legkedveltebb európai célpontjává, és ezzel nyújt ez a bámulatos album feledhetetlen élményt és káprázatos időutazást.

Jó tudnunk, hogy amit elmond, hiteles igazság. Erről tanúskodik a címlap büszke sora: „A Pompeji Régészeti Főfelügyelőség, valamint a Nápolyi és Casertai Régészeti Főfelügyelőség közreműködésével”, és még inkább, ha a bevezető részben megnézzük a kötet szerzőinek rövid szakmai ismertetését – valamennyien a szakterületük kiemelkedő tudósai.

Egy ilyen albumnál a főszerep természetesen a képeké, hiszen ezt az élményt elsősorban a látvány képes megadni, a leírások, magyarázatok pedig érteni segítik, és kiteljesítik azokat. Az ennek megfelelően gazdag képanyag, amely az előszó tanúsága szerint kifejezetten e kötet számára készült, részletesen bemutatja a helyszíneket, látképeket, a fennmaradt tárgyi emlékeket, az építményeket, a mives belső tereket, a szinte hihetetlen szépségű, finoman kimunkált freskókat, mozaikokat, szobrokat, egyéb műalko-

tásokat és berendezési tárgyakat. A legnagyobb meglepetéseket mindebben talán a freskók okozák, hihetetlenül széles a rajtuk megmutatkozó stílusok skálája, és elképesztő erővel tükrözik vissza a hajdani emberek kifinomult ízlését, szellemi igényességét és életigenlését. A fényképeket mindezekről a világ egyik legismertebb művészetfotósa készítette, és maradéktalanul helytálló Panetta rólu-k szóló értékelése: de Luca csodálatos felvételein szinte megelevenedik az antik világ.

Amennyire a vulkán megörökítette, és a kutatások feltárták, az album Pompeji életének teljességét tárja elénk. Fő fejezetei: Pompeji felfedezése és a város története / Közélet / Vallási élet / Gazdasági élet / Magánélet / Életmód / Oplontis – ez a fejezet a térség egyik leghíresebb épületéről szól, a Pompeji elővárosában álló villáról, amely a legenda szerint Néro feleségének tulajdona volt / A Vezúv kitörése – a kitörés történései, ahogy a legújabb kutatások szerint ismerjük.

Osman Péter